

19 Ιουνίου 1821: Αφιξη Δημ. Υψηλάντη στο Άστρος (σημερινό Παράλιο Άστρος)

Ευάγγελος Ι. Κούκλης

Ήδη από τους πρώτους μήνες της Επανάστασης ο τόπος μας συνδέεται με την άφιξη του Δημητρίου Υψηλάντη, ως πληρεξούσιου του Γενικού Επιτρόπου της Αρχής και αδελφού του Αλέξανδρου, αρχηγού της Φιλικής Εταιρείας. Έτσι, στις 19 Ιουνίου 1821 αποβιβάζεται στο Άστρος, ο Δημήτριος Υψηλάντης.

Πρώτος σταθμός του (στις 8 Ιουνίου) ήταν η Ύδρα, αμέσως άρχισε την οργανωτική του προσπάθεια και συνέταξε την πρώτη του Διακήρυξη που την απεύθυνε στους «Ομογενείς Φιλελευθέρους Έλληνες», κατόπιν αφού πέρασε από τις Σπέτσες αποβιβάστηκε στο (Παράλιο) Άστρος στις 19 Ιουνίου. Κατέβηκαν εκεί όλοι οι γερουσιαστές και όσοι σημαντικοί άνδρες είχαν βρεθεί στη Τριπολιτσά, στρατιωτικοί, πολιτικοί, εκκλησιαστικοί, απλός λαός και τον υποδέχθηκαν σαν Μεσσία. Η άφιξη του Δημητρίου Υψηλάντη εμπύχωσε τους αγωνιστές και αναπτέρωσε το ηθικό των Ελλήνων.

Περιστατικό της υποδοχής περιγράφει σε επιστολή του ο Απόστολος Μαυρογένης - απόγονος του Παναγιώτη Ζαφειρόπουλου ή Άκουρου - προς τον Ν. Φλούδα στις 17 Αυγούστου 1938: «Ο Παναγιώτης Ζαφειρόπουλος έλαβε το προσωνύμιο Άκουρος ως εξής: Κατά την υποδοχή του Δημητρίου Υψηλάντη, αυτός τον ρώτησε γιατί έχει μακριά μαλλιά και ο Παναγιώτης Ζαφειρόπουλος του απάντησε –εάν δεν ελευθερωθεί το Έθνος δεν θα κόψω τα μαλλιά μου - και τότε ο Υψηλάντης του είπε «ώστε άκουρος θα μείνεις;»».

Το λιμάνι στο οποίο αποβιβάστηκε ο Υψηλάντης

Ο ιστορικός του Αγώνα Ιω. Φιλήμων στο έργο του: Δοκίμιον Ιστορικόν περί της Ελληνικής Επανάστασεως, τομ. Γ', σελ. 396-398, περιγράφει την υποδοχή που επιφυλάχθηκε στον Δημήτριο Υψηλάντη ως εξής:

Τῆ 19 Ιουνίου ἠγκυροβόλησεν ἐν τῷ Ἄστρει, συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν προκρίτων τῆς Ὑδρας καὶ τῶν Πετσωγ. Ἐκεῖ περιέμενον αὐ-

τὸν καὶ ἀρχιερεῖς καὶ γερουσιασταὶ καὶ πρόκριτοι καὶ ὄπλαρχηγοὶ καὶ στρατός· ἐκεῖ συνέβησε λαὸς πολυάριθμος. Πρῶτῳ εἰσῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ οἱ ἐπισημότεροι ἐξ ὄλων τῶν τάξεων, εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν καὶ συγχαίροντες ἐκ καρδίας τὴν ἔλευσιν τούτου. Ὁ Ὑψηλάντης περιπαθῶς ἠσπάσθη τὸν Κολοκοτρώνην, τὸν Ἀναγνωσταρᾶν καὶ τὸν Δικαῖον, οἷς πρὸς τὴν ἀκοὴν ἤρξατο ψιθυρίζειν ὁ Ἀναγνωστόπουλος. Ταῦτα παρατήρησαν δύσθυμοι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πρόκριτοι. Ἀποβάντα δὲ ὑπεδέχθησαν πάντες δι' ἐξαισίας τιμῆς πυροβολισμῶν καὶ ζητωκραυγῶν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Τοῦ στρατοῦ, τεταγμένου ἐν γραμμῇ, ἤγειτο ὁ Κολοκοτρώνης. Δάκρυα χαρᾶς, ἀσπασμοὶ καὶ συγχαρητήριοι προσρήσεις τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸν ἄλλον, λαὸς δὲ φέρων κλόνας εὐώδους μυρβίνης, ἰδοὺ ὅτι συμπλήρου τὸ πανόραμα τῆς ἡμέρας αὐτῆς, ὡς ἡμέρας ἐθνικῆς ἀναστάσεως πανηγυριζομένης. Μία φωνὴ ὑπερεῖχεν ὑψουμένη πρὸ πάσης ἄλλης: «*Καλῶς ἦλθες, Ἀφέντη!! Καλῶς τὸν Ἀφέντη!!*»

Καὶ ἐνέπνευσεν ἡ παρουσία τοῦ ἀνδρὸς ἀπερίγραφτον ἄνευ ὑπερβολῆς λόγου τοῖς μὲν Ἑλλήσι θάρρος καὶ σταθερότητα, τοῖς δὲ Τούρκοις τοῦ τόπου ἀψυχίαν καὶ ἀπελπισίαν, καθ' ἃ καὶ οἱ ἴδιοι ὠμολογοῦν ἔπειτα. Ὅσαι τοὺς πρῶτους ἐγαλακτοτρόφου ἐλπίδες περὶ Ῥωσσίας ἀγαθαί, ὅσαι τοὺς δευτέρους ἐβχσάνιζον ὑπόνοιαι περὶ Ῥωσσίας πικραί, ἐφαίνοντο πραγματοποιούμεναι ἤδη. Καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δὲ ἐκυρίευσεν ἡ πεποίθησις, ὅτι ἄνευ εἰσηγήτεως καὶ συνδρομῆς Ῥωσσιτικῆς ὁ Ὑψηλάντης οὔτε συμφέροντα οὔτε εὐζωίαν ἐθυσίαζεν, ὅπως ὁδοιπορήσῃ ἀπὸ ἄρκτου μέχρι μεσημβρίας καὶ ἐκτεθῆ ἐν τῷ μέσῳ ἐπικναστάσεως τόσῳ ριψοκινδύνου. Καὶ, ὅταν ἡ ἀργυροθήκη (κάσσα) ἐγένετο ἔκφορος ἐκ τοῦ πλοίου, ἄνθρωποι δὲ πολλοὶ μετεκόμιζον αὐτὴν ἐπ' ὤμων καὶ μετὰ κόπου, ὑπελήφθη παρὰ πάντων πληρουμένη ἑκατομμυρίων· διὸ δὴ οὗτος καὶ ἐκεῖνος ὡς «οὐδ' ὄναρ, μήτι γε ὑπάρ τοσοῦτον πλοῦτον ἑωρακῶς», ἔλεγε μετὰ θαυμασμοῦ, ὦ βίος! ὦ βίος! («μορὲ βιό! μορὲ βιό!») Τὸ μέγα τφάντι βάρος τοῦ σιδηροῦ κιβωτίου ἐξέλαβον ὡς τὸ ἐν αὐτῷ περιεχόμενον χρηματικόν, καὶ ἀπὸ ὑποθέσεως εἰς ὑπόθεσιν προχωροῦντες ἐπίστευον τὰ ἑκατομμύρια αὐτὰ ὡς Ῥωσσικὴν χορηγίαν. Τοῦτο ἤρκει.

Ὁ Κολοκοτρώνης τότε παρεσκεύασεν ἐν τῷ ὑπαίθρῳ τράπεζαν πρὸς ἐστίασιν τοῦ Ὑψηλάντου καὶ τῶν περὶ αὐτόν. Συνέκειτο αὕτη ἐξ ἐνὸς ἐψητοῦ προβάτου, τυροῦ ἐν ἀσκῷ δεινῶς ἀλμυροῦ, οἴνου ἐκ τῆς

χώρας ρητινίτου ἐν ἀσκῶ, καὶ ἀζυμίτου χωρικοῦ ἄρτου. Ὅλη ἡ κολοκοτρωνικὴ πολυτέλεια αὕτη ἐξετίθετο ἐπὶ κλάδων σκήνου, δι' ὧν σχηματίζεται συνήθως ἢ ἐπὶ τῆς γῆς τράπεζα καὶ στρωμνὴ τοῦ Ἑλληνοσπλαρχηγοῦ. Οὐδὲν ὑπῆρχε σκεῦος τραπεζικόν, οὔτε μαχαίριον, οὔτε περόνη, οὔτε φιάλη, ἢ τι κεράμιον, ἢ τις πελίκη τέλος πάντων. Ὁ Ὑψηλάντης συνεμορφώθη κάλλιστα, προκατακλινθεὶς καὶ τὰ σκέλη συγκάψας, φέρων δὲ διὰ χειρὸς μερίδα κρέατος καὶ διασχίζων αὐτὸ διὰ τῶν ὀδόντων. Ὁ Κολοκοτρώνης, κλάων τὸν ἄρτον καὶ διαμερίζων ταῖς χερσὶ τὸ ἐψήτον, ἐβρίπτεν ἀνὰ μίαν μερίδα ἐνώπιον ἐκάστου· ἔπειτα δὲ φιλοτησίαν προπιῶν τῷ Ὑψηλάντῃ καὶ τὸν ρητινίτην προσεσεγκῶν αὐτῶ ἐν σκεύει κολοκύνθης, προσεῖπε: «*Ἐτσι, Πρέντσιπα, θὰ τρῶς πλιὰ καὶ θὰ πίνης διὰ τὴν ἐλευθερίαν «τῆς πατρίδας!»*» Ἀσμένως ὁ Ὑψηλάντης ἐδέχθη τὸν λόγον τοῦτον.

Αὐτὸν εἶχε τὸν διδακτικὸν σκοπὸν τὸ γεῦμα τοῦ Κολοκοτρώνου, ἀνδρὸς ἀρχαῖκου πραγματικῶς καὶ πολλὴν δεικνύοντος πάντοτε παρρησίαν πνεύματος. Ἄλλ' ὅμως, καθὼς ὄλων τῶν ἀνδρῶν μιᾶς δεδομένης ἐποχῆς, οὕτω καὶ ἤδη πᾶν βῆμα, πᾶς λόγος καὶ πᾶσα σχέσις τοῦ Ὑψηλάντου παρατηρεῖτο διὰ τοῦ πολιτικοῦ μικροσκοπίου τῆς μεγαλυτέρας περιεργείας. Διὰ τοῦτο τὴν ἐν τῷ πλοίῳ κατὰ πρῶτον συλληφθεῖσαν δυσἀρέσκειν τῶν προκρίτων ἠύξησε τὸ γεῦμα τοῦ Κολοκοτρώνου, ὡς οὐδενὸς ἐξ αὐτῶν προσκληθέντος.

Αὐθημερὸν, συνοδευόμενος παρ' ὄλων τῶν ἐν Ἀστρεῖ, ἀνέβη εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην ὁ Ὑψηλάντης, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Βερβένων, ἀξιούμενος πανδήμου πομπῆς, πλήρους χαρᾶς καὶ ἐλπίδων. Στρατὸς καὶ περίοικοι ὑπερέβκινον ἤδη τοὺς δεκακισχιλίους, καὶ διὰ τοῦτο ἐψάλη ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, κατὰ τοὺς ἄλωνα, ἢ ἀνήκουσα πρὸς τὸν Ὑψιστον δοξολογία, καὶ ἀνεγνώσθη εἰς ἐπήκοον πάντων τὸ ἀκόλουθον περὶ τοῦ Δημητρίου συστατικὸν ἔγγραφον τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου.